

№ 16/1959.

LAGUTSKOTTETS betänkande № 16/1959 över landskapsstyrelsens framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag om ändring av landskapslagen om landskapsförvaltningen i landskapet Åland. (№ 15/1959)

Förenämnda framställning, varöver landstinget inbegärt lagutskottets utlåtande och för vars beredning landstinget berättigat utskottet att sammankomma under tiden mellan årets vinter- och höstsessioner, har utskottet behandlat och får för landstinget värdsammast framhålla följande:

Ändringsförslaget syftar närmast till att effektivisera lagberedningsarbetet i landskapsstyrelsen. Detta arbete har i huvudsak handhåfts av landskapssekreteraren vid sidan av andra arbetsuppgifter. Till följd av den utveckling, som förhållandena undergått på samhällslivets olika områden, har icke minst lagberedningsarbetet ökats, och även om lagförslag av större bärvidd beretts av särskilt tillsatta kommittéer, har detta icke varit ägnat att i högre grad underlätta och allraminst påskynda lagberedningsarbetet. De senaste årens intensiva utveckling, som fortfarande påkallar reglering av många frågor av stor såväl ekonomisk som social bärvidd, har medfört att lagberedningsarbetet måste omorganiseras för att utvecklingen i landskapet skall kunna hålla jämna steg med utvecklingen i riket.

I olika sammanhang har även påyrkats, att något måste göras för att avlägsna de svagheter och brister, som framträtt i lagberedningsarbetet och föranlett kritik såväl mot landskapsstyrelsen som landstinget i dess egenskap av lagstiftande organ. Senast berördes förhållandena av landshövdingen vid öppnandet av 1959 års landsting och av talmannen i hans svarsanförande. Särskilt påtalades anhopningen av ärenden mot slutet av landstingssessionerna och den påfrestande arbetstakt, som ofta blev en följd härav.

Landskapsstyrelsens framställning är sålunda ett steg i rätt riktning, men frågan är, om steget är tillräckligt. Lagstiftningsrätten är den viktigaste grunden för utövandet av självstyrelsen, som sist och slutligen vilar på lagstiftningen. Lagberedningen, av vilken landstingets möjlighet att göra det bästa av lagstiftningsrätten i sin tur beror, bör därför ägnas den allra största uppmärksamhet.

Även i riket har lagberedningsarbetet befunnits vara i behov av effektivisering, i det att Regeringen den 10 april 1959 avlätit proposition till Riksdagen med förslag till omorganisation av lagberednings-

arbetet (№ 21/1959). Av propositionens motivering framgår, att lagstiftningsarbetet i riket haft att brottas med svårigheter av i stort sett samma natur, som mött landstinget i dess lagstiftning, ehuru rikets resurser varit helt andra än landskapets. Propositionen utmynnar i förslag till lag om laggranskningsrådet och innehåller förslag till särskilda administrativa förordningar, bl.a. förordning om laggranskningsrådet och förordning om lagberedningen. Den har ännu icke resulterat i lagstiftning.

Orsaken till de olägenheter, som vidlåder lagstiftningsarbetet i landskapet, och de svårigheter, som med åren framträtt i alltmer öppen dag, står enligt utskottets uppfattning att finna däri, att landskapet saknar en kontinuerlig lagberedning. Utskottet har därför icke övertygats om, att lagberedningsarbetet skall kunna effektiviseras i nämnvärd grad, även om det uppdelas på två tjänstemän, som vid sidan därav hava att sköta löpande ärenden av olika slag. Möjligen kan en förbättring till en början fås till stånd, men då tyngdpunkten måste läggas på ett kontinuerligt arbete, kan utvecklingen under inverkan av den dagliga rutinen leda till samma förhållande som nu. Många av de frågor, med vilka landskapslagstiftningen har att taga befattning, äro även av rent ekonomisk eller social natur, som förutsätter jämväl annan sakkunskap än juridisk, varför det ej synes lyckligt att föreskriva endast juridisk utbildning vid lagberedningen.

Vid ett av sammanträdena under månadsskiftet maj-juni har utskottet såsom sakkunnig i detta för landskapet så viktiga ärende hört lagstiftningsrådet Kurt Westerholm, vars uppfattning i princip sammangått med den uppfattning, som utskottets medlemmar bildat sig och för vilken utskottet ovan givit uttryck. Under sammanträffandet med lagstiftningsrådet Westerholm övervägdes olika utvägar för lösande av frågan på ett för landskapet betryggande sätt, bl.a. möjligheten att landskapsstyrelsen tillsatte ett permanent lagberedningsutskott, men efter allsidig prövning fann utskottet mest ändamålsenligt att frågan om lagberedningen löses genom en särskild landskapslag. Utgående från att huvudsyftet med framställningen är att lösa lagberedningsfrågan, har utskottet ansett sig vara behörigt att i detta betänkande framställa förslag till sådan lag.

I lagförslaget har utskottet sammanfört stadganden ur regeringspropositionen till lag om laggranskningsrådet samt förslagen till förordningar om laggranskningsrådet och lagberedningen i riket, i den mån de befunnits lämpliga för landskapets förhållanden. Vid förslagets

utarbetande har utskottet ytterligare varit i tillfälle att höra lagstiftningsrådet Westerholm.

Lagberedningens uppgift är att sakligt, lagtekniskt och språkligt bereda alla förslag till landskapslagar, landskapsförordningar och beslut av landskapsstyrelsen, vilka publiceras i Ålands författningssamling. Den är underställd landskapsstyrelsen, som till densamma äger hänskjuta ärenden av nu nämnt slag. Dock har lagberedningen, då den finner det påkallat, själv rätt att väcka initiativ och överlämna sådant till landskapsstyrelsen, på vilken det sedan ankommer att taga ställning till detsamma. Lagberedningens utlåtanden och förslag skola utformas såsom färdigt utarbetade författningsförslag.

Medlemmarna i lagberedningen skola utses av landskapsstyrelsen för tre år i sänder. En av dem bör hava avlagt för domartjänst stadgade kunskapsprov. Ordförande förordnas av landskapsstyrelsen. Beträffande medlemmarnas kompetens i övrigt föreslår utskottet, att dessa skola vara lämpliga för de uppgifter, som tidigare nämnts. Sekreterare antages av lagberedningen, som i sin verksamhet även är berättigad att höra sakkunniga. Jämväl landskapsstyrelsen kan för viss arbetsuppgift förordna sakkunnig att deltaga i lagberedningens arbete.

Utskottet hänvisar i övrigt till lagtexten, som innehåller närmare föreskrifter om arbetet inom lagberedningen.

Utskottet förutsätter, att lagberedningens ordförande kontinuerligt skall följa med lagstiftningsarbetet i riket och regelbundet få tillgång till regeringspropositioner och riksdagstryck. Till följd av självstyrelselagens kompetensfördelning mellan riket och landskapet äro många av rikets lagar av den natur, att de ej träda i kraft i landskapet, om icke motsvarande lagar antages av landstinget, och för att landskapet och dess innebyggare utan onödig tidsutdräkt skola komma i åtnjutande av samma förmåner som riket och dess innebyggare, är det av vikt att landskapslagstiftningen icke förhalas, utan att landskapslagarna om möjligt beredas samtidigt som rikets. Då lagberedningen enligt utskottets förslag bör sammankomma minst en gång i månaden, synes kontinuerligheten i dess arbete vara säkerställd.

-4-

I landskapsstyrelsens förslag till ändring av förvaltningslagen har utskottet med hänsyn till sitt eget förslag infört vissa ändringar. Sålunda har utskottet avstyrkt inrättandet av ytterligare en sekreterartjänst vid landskapsstyrelsen. Benämningarna förste och andre synes lämpligen kunna ändras till äldre respektive yngre landskapssekreterare, vilka benämningar användas för tjänstemän i rikets förvaltande ämbetsverk, lärdomsskolor m.m. "Byggnadsinstruktören" i 17 § har ändrats till "byggnadskonsulenten" i konformitet med benämningen i 45 §. I 29 § har bland de på äldre sekreteraren ankommande uppgifterna införts föredragningskyldighet i ärenden, som angå initiativ till landskapslagar och landskapsförordningar och beslut av landskapsstyrelsen, som avses i 1 § i förslaget till landskapslag om lagberedningen, samt utlåtanden och förslag av lagberedningen, varjämte hans skyldighet att föredraga ärenden angående tjänstledighet och semester åt tjänstemän och befattningshavare bibehållits, då ju han är chef för kansliet. Med hänsyn till ändringarna har 30 § redigerats i överensstämmelse med paragrafens tidigare lydelse, vilket innebär att föredragningskyldigheten i frågor, som angå landskapets medicinalförvaltning, överflyttas på yngre sekreteraren i enlighet med landskapsstyrelsens förslag. Smärre redaktionella ändringar och tillägg ha införts. Slutligen har ingressen ändrats med hänsyn till att 17, 29, 30 och 45 §§ ändrats genom landskapslagen den 1 april 1959 (7/1959).

Med hänvisning till ovanstående får utskottet vördsammast föreslå, dels

att landstinget ville antaga nedanstående

L a n d s k a p s l a g
om landskapet Ålands lagberedning

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 §.

För den sakliga, lagtekniska och språkliga beredningen av förslag till landskapslagar, landskapsförordningar samt sådana beslut av landskapsstyrelsen, vilka publiceras i Ålands författningssamling, inrättas landskapet Ålands lagberedning.

2 §.

På lagberedningen ankommer att till landskapsstyrelsen inkomma med skriftliga, motiverade utlåtanden och förslag i ärenden, som nämnas i 1 § och som av landskapsstyrelsen hänskjutits för beredning.

Dock må lagberedningen, då den finner det påkallat, själv väcka och

överlämna till landskapsstyrelsen sådana förslag.

Utlåtandena och förslagen skola utformas såsom färdigt utarbetade för fattningstexter.

3 §.

Lagberedningen består av minst tre medlemmar, som förordnas av landskapsstyrelsen för högst tre år i sänder. Medlemmarna skola vara för i 1 och 2 §§ nämnda uppgifter lämpliga personer, av vilka minst en bör hava avlagt för domartjänst stadgade kunskapsprov. Landskapsstyrelsen förordnar en av medlemmarna till lagberedningens ordförande.

Har handläggningen av visst ärende icke avslutats, då medlems mandatperiod utgår, må landskapsstyrelsen förordna, att han skall handhava sitt uppdrag, intill dess ärendet slutbehandlats i lagberedningen.

Lagberedningen må antaga sekreterare ävensom höra sakkunniga. Landskapsstyrelsen må för viss beredningsuppgift förordna särskilda sakkunniga till lagberedningen.

4 §.

Föredragande vid landskapsstyrelsen samt annan innehavare av landskapstjänst eller -befattning är pliktig att på kallelse av lagberedningen närvara vid dennas sammanträde samt lämna erforderliga upplysningar eller utredningar.

5 §.

Avgår medlem av lagberedningen eller har han laga förfall, skall i hans ställe förordnas annan, så vitt lagberedningens arbete det påkallar. Angående dylik medlem skall vad i 3 § 2 mom. sagts äga motsvarande tillämpning.

6 §.

Landskapsstyrelsen fastställer medlemmarnas arvoden samt, på förslag av lagberedningen, sekreterarens arvode.

Åt sakkunnig, som hörts av lagberedningen, erlägges arvode, resekostnader samt dagtraktamente med motsvarande tillämpning av vad som är gällande om sakkunnig, som hörts av kommitté.

Sakkunnig, som avses i 3 § 3 mom., tillkommer arvode, som motsvarar uppgiftens art och omfång. Arvodet fastställs och erlägges av landskapsstyrelsen.

7 §.

Lagberedningen sammanträder minst en gång i månaden på av densamma bestämd dag och tidpunkt.

8 §.

Lagberedningens ordförande skall draga försorg om att ärendena be-

handlas utan tidsutdräkt.

Lagberedningens utlåtanden och förslag undertecknas av samtliga medlemmar och kontrasigneras av sekreteraren. Övriga handlingar undertecknas av ordföranden och kontrasigneras av sekreteraren.

Renskrivning och övriga kansligöromål ombesörjas av landskapsstyrelsens kansli.

9 §.

Vid meningsskiljaktighet verkställs i lagberedningen omröstning, varvid majoritetens åsikt anses såsom lagberedningens beslut. Vid lika röstetal avgör ordförandens röst. Sekreteraren, av lagberedningen kallad eller av landskapsstyrelsen enligt 3 § 3 mom. förordnad sakkunnig samt av lagberedningen enligt 4 § kallad innehavare av landskapstjänst eller -befattning äger icke rösträtt.

Medlem av lagberedningen har rätt att till utlåtande eller förslag skriftligen anmäla avvikande åsikt jämte motivering. Lagberedningens utlåtanden och förslag skola jämte motivering och avvikande åsikter insändas till landskapsstyrelsen, så ock övriga i ärendet tillkomna handlingar.

10 §.

Till framställningar, som landskapsstyrelsen avlåter till landstinget, skola fogas lagberedningens utlåtanden och övriga handlingar i ärenden, som handlagts av lagberedningen, i den mån dessa avviker från landskapsstyrelsens framställning.

11 §.

Om inkomna ärenden, utlåtanden och förslag samt andra åtgärder, som behandlats av lagberedningen, skall sekreteraren göra vederbörliga anteckningar i lagberedningens diarium.

Lagberedningen skall årligen inom januari och juli månader till landskapsstyrelsen insända redogörelse för sin verksamhet under det föregående halvåret samt förteckning över ärenden, som icke slutbehandlats,

12 §.

Närmare föreskrifter angående lagberedningens verksamhet utfärdas i av landskapsstyrelsen fastställd arbetsordning.

13 §.

Denna landskapslag träder omedelbart i kraft.
dels

att landstinget ville antaga nedanstående
L a n d s k a p s l a g

om ändring av landskapslagen angående landskapsförvaltningen i landskapet Åland.

I enlighet med Ålands landstings beslut ändras 17, 21, 29, 30, 31, 45 och 48 §§ landskapslagen den 16 april 1952 angående landskapsförvaltningen i landskapet Åland (22/52), 17, 29, 30 och 45 §§ sådana de lyda i landskapslagen den 1 april 1959 (7/59), såsom följer:

17 §.

Landskapsstyrelsen och lantrådet biträdas av följande tjänstemän och befattningshavare:

vid kansliet: äldre landskapssekreteraren, yngre landskapssekreteraren och landskapskanslisten;

vid kamreraravdelningen: landskapskamreraren, huvudbokföraren, kassören och biträdande bokföraren-kassören;

vid lantbruksavdelningen: landskapsagronomen, kolonisationsinspektören, tillika biträdande landskapsagronom, husdjurs- och jordbrukskonsulenten, bokföringskonsulenten, trädgårdskonsulenten, byggmästaren, fiskerikonsulenten och fiskeriinstruktören;

vid forstavdelningen: landskapsforstmästaren, skogsvårdsinstruktören, biträdande skogsvårdsinstruktören och plantskoleskötaren samt skogvaktaren-arbetsledaren;

vid vägavdelningen: landskapsvägingenjören, tvenne vägbyggmästare och lagerförvaltaren;

landskapsarkeologen;

för samtliga avdelningar gemensamt:

landskapsregistratorn-arkivarien, tvenne renskriverskor samt vaktmästaren, vilka närmast underlyda kansliet;

folkskolinspektören, som närmast underlyder kansliet;

byggnadskonsulenten, som närmast underlyder kamreraravdelningen;

landskapshälsosyster-barnmorskan, som närmast underlyder kansliet.

Föredragande inför landskapsstyrelsen äro äldre landskapssekreteraren, som är chef för kansliet, yngre landskapssekreteraren, folkskolinspektören, landskapskamreraren, som är chef för kamreraravdelningen, landskapsagronomen, som är chef för lantbruksavdelningen, kolonisationsinspektören, landskapsforstmästaren, som är chef för forstavdelningen, landskapsvägingenjören, som är chef för vägavdelningen, samt landskapsarkeologen.

Förutom i 1 mom. nämnda innehavare av tjänster och befattningar kunna inom ramen för beviljade anslag extraordinarie befattningshavare

samt tillfälliga funktionärer anställas.

21 §.

Expeditioner i anledning av landskapsstyrelsens beslut och övriga åtgöranden skola undertecknas av lantrådet och kontrasigneras av vederbörande föredragande.

Där vederbörande föredragande ensam fattat beslut om förberedande åtgärd, skall däröver utfärdad expedition av honom undertecknas på tjänstens vägnar.

Vid förfall för lantrådet eller lantrådets ställföreträdare må expedition, om ärendet är brådskande, undertecknas på landskapsstyrelsens vägnar av två föredragande, av vilka den ena bör hava föredragit ärendet och den andra vara antingen äldre landskapssekreteraren, yngre landskapssekreteraren eller landskapskamreraren.

29 §.

Äldre landskapssekreteraren åligger att såsom föredragande handlägga ärenden, som angå:

- 1) polisväsendet;
- 2) lärdomsskolan och sjöfartsundervisningen samt beslut av folkskolinspektören, som skola underställas landskapsstyrelsen;
- 3) initiativ till landskapslagar och landskapsförordningar och beslut av landskapsstyrelsen, som avses i 1 § landskapslagen om landskapet Ålands lagberedning;
- 4) lagberedningens utlåtanden och förslag;
- 5) inrättande och indragande av tjänster eller befattningar;
- 6) tjänsteförslag;
- 7) besättande av tjänst eller befattning och beviljande av avsked, tjänstledighet och semester åt tjänstemän och befattningshavare;
- 8) landskapsstyrelsens sammanträdestider samt tjänstetiden för tjänstemän och befattningshavare;
- 9) arbetsordning för tjänstemännen och befattningshavarna; samt
- 10) övriga ärenden, vilka enligt denna landskapslag eller särskilda föreskrifter ankomma på honom såsom chef för kansliet.

I arbetsordningen kan bestämmas, att även andra än ovannämnda ärenden skola handläggas av äldre landskapssekreteraren.

30 §.

Yngre landskapssekreteraren skall bereda och föredraga övriga på kansliavdelningen ankommande ärenden, som uppräknas i arbetsordningen.

Folkskolinspektören äger föredraga samtliga på landskapsstyrelsen ankommande folkskolärenden med undantag av dem, som nämnas i 29 §

1 mom. 2 punkten.

Landskapskanslistens arbetsuppgifter meddelas i arbetsordningen.

31 §.

Landskapskamreraren åligger att som föredragande handlägga ärenden, som angå:

- 1) landskapets inkomst- och utgiftsstat;
- 2) granskning av underredogörares räkenskaper och medelsförvaltning;
- 3) utanordningar;
- 4) ansökningar om landskapsunderstöd, -bidrag och lån, såvitt de icke enligt arbetsordningen eller särskilda föreskrifter ankomma på någon annan föredragande;
- 5) landskapsskatt och lån för landskapsförvaltningens finansiering;
- 6) landskapets egendom, såvitt icke någon del därav enligt arbetsordningen står under uppsikt av någon annan föredragande;
- 7) tjänstemäns och befattningshavares hänförelse till avlöningsklass samt ansökningar om ålderstillägg och pension.

På landskapskamreraren ankommer vidare:

- 8) att tillse, att meddelade föreskrifter rörande medelsförvaltningen iakttagas samt att draga försorg om och ansvara för att kamreraravdelningens samt underredogörares räkenskaper och kassor periodiskt behörigen revideras;
- 9) att vidtaga av landskapets fördel påkallade åtgärder, där underredogörare tillgripit eller förskingrat omhändertagna medel eller brist i dessa medel yppats eller ock sådant förhållande uppdagats vid dödsfall;
- 10) att förteckna och förvara till kamreraravdelningen ingivna borgensförbindelser och andra säkerhetshandlingar;
- 11) att draga försorg om att vid revisioner hos underredogörare och vid tjänsteavträdelser tillkomna protokoll förvaras av kamreraravdelningen;
- 12) att tillse, att såväl kamreraravdelningens som underredogörarnas bokföring handhaves enligt gällande föreskrifter; samt
- 13) att fullgöra övriga åligganden, som enligt denna landskapslag eller särskilda föreskrifter ankomma på honom i egenskap av chef för kamreraravdelningen.

I arbetsordningen må kunna bestämmas, att även andra än ovannämnda ärenden skola handläggas av landskapskamreraren.

45 §.

Kompetensvillkor för landskapssekreterarna är juriskandidat- eller

högre rättsexamen eller tidigare högre förvaltningsexamen.

Om kompetensvillkor för folkskolinspektören är särskilt stadgat.

Kompetensvillkor för landskapskamreraren är antingen

juriskandidatexamen, högre rättsexamen eller tidigare högre förvaltningsexamen eller

ekonomiekandidatexamen med högre vitsord i företagsekonomi och vitsord i nationalekonomi eller politiceskandidatexamen med högre vitsord i företagsekonomi och vitsord i nationalekonomi.

För landskapsagronomtjänsten och kolonisationsinspektörstjänsten erfordras avlagd agronomisk ämbetsexamen samt praktisk erfarenhet vid lantbruk.

Landskapsforstmästaren bör uppfylla villkoren för erhållande av extraordinarie forstmästartitel.

Landskapsvägingenjören bör hava avlagt väg- och vattenbyggnadsingenjörsexamen vid Tekniska Högskolan i Finland eller någon annan högskola med motsvarande kurs.

Av landskapsarkeologen fordras filosofie kandidatexamen med antingen 1) högsta vitsord i Finlands och de nordiska ländernas arkeologi och vitsord i åtminstone två av följande vetenskapsgrupper: Finlands historia och nordisk historia, nordisk filologi, nordisk kulturhistoria och folklivsforskning eller finsk-ugrisk etnografi och konsthistoria eller 2) högsta vitsord i ett ämne inom någon av dessa vetenskapsgrupper, cum laude approbatur i Finlands och de nordiska ländernas arkeologi och vitsord inom någon av de övriga nämnda vetenskapsgrupperna.

Vidare fordras av landskapsarkeologen praktisk erfarenhet i arkeologiskt och etnografiskt fältarbete samt museipraktik ävensom genom vetenskapliga publikationer ådagalagd insikt och förmåga att behandla arbetsmateriealet.

Vägbyggmästarna, byggmästaren vid lantbruksavdelningen och byggnadskonsulenten skola hava avlagt byggmästarexamen vid teknisk skola.

Av landskapsregistratorn-arkivarien och landskapskanslisten fordras avlagd lägre rättsexamen.

Av huvudbokföraren och kassören fordras avlagd lägre rättsexamen eller vid högskola avlagd ekonomisk examen, som berättigar till titeln diplomekonom.

Husdjurs- och jordbrukskonsulenten samt bokföringskonsulenten skola hava genomgått sådant lantbruksläroverk, varifrån dimmission berättigar till titeln agrolog. Trädgårdskonsulentens kompetensvillkor är genomgången två-årig trädgårdsskola.

Fiskerikonsulenten och fiskeriinstruktören skola hava genomgått teoretisk kurs vid fiskarskola och fiskerikonsulenten dessutom kurs vid handelsskola eller -institut. Vardera skola innehava sådan praktisk erfarenhet på fiskerinäringens område, som landskapsstyrelsen prövar nödig för befattningens handhavande.

Skogsvårdsinstruktörens samt biträdande skogsvårdsinstruktörens och plantskoleskötarens kompetensvillkor är genomgången kurs vid forstskola, som berättigar till titeln forsttekniker.

För annan här ovan icke nämnd tjänst eller befattning fordras sådan genom tidigare verksamhet ådagalagd skicklighet och förmåga, som tjänstens eller befattningens framgångsrika handhavande förutsätter.

För extraordinarie befattning fordras sådan kompetens, som landskapsstyrelsen vid befattningens inrättande beslutat.

Från i denna paragraf nämnda kompetensfordringar för ordinarie innehavare av bokförar-, kassörs-, konsulents- och instruktörsbefattningar kan landskapsstyrelsen bevilja undantag, då särskilda skäl därtill föreligga.

48 §.

Lantrådet äger årligen åtnjuta semester på sätt därom är särskilt stadgat.

Tjänstemän och befattningshavare tillkommer semester på tid, som av lantrådet bestämmes, i enlighet med vad därom är särskilt stadgat. Äldre landskapssekreteraren må icke åtnjuta semester samtidigt som lantrådet med mindre landskapsstyrelsen därtill bifaller.

Tjänstledighet åt lantrådet samt innehavare av tjänst eller befattning beviljas av landskapsstyrelsen, som även äger bevilja tjänsteman eller befattningshavare ansökt avsked.

Mariehamn den 13 november 1959.

På lagutskottets vägnar:

Jan Erik Eriksson
ordförande.

./.. Axel Kuffschinoff
sekreterare.

Närvarande i utskottet: Jan Erik Eriksson, ordförande, Nils Dahlman, Paul Påvals, Eliel Persson och Gösta Nordman (tidtals) samt (tidtals) Bertel Söderlund.